

Les Jurys de la Communauté Française de l'enseignement secondaire ordinaire

Consignes d'examens

Cycle	2018-2019/1
Titre	CESS G et TTR
Matière	Langues Modernes I et II Néerlandais

Direction de l'organisation des jurys

Rue Adolphe Lavallée, 1
1080 Bruxelles

jurys@cfwb.be

Tél : +32 (0)2 690 85 86
enseignement.be/jurys

Informations générales

●●● Identification de la matière

Nom de la matière dans le décret :

- CESS G : Langue moderne I et II Néerlandais
- CESS TTR : Langue moderne I Néerlandais

Volume horaire : 4h

●●● Programme

Le numéro du programme : **42/2000/240**

Rappel : ces consignes ne se substitue pas au programme de la fédération Wallonie Bruxelles. Ce document complète le programme et précise notamment les modalités d'évaluation.

●●● Titre visé, type d'enseignement et l'option

Titre : le Certificat d'enseignement secondaire supérieur pour l'enseignement secondaire général, technique de transition et artistique de transition (CESS).

Organisation de(s) l'examen(s)

●●● Modalité d'évaluation d'examen(s)

Examen oral ou écrit :

Pour chaque langue moderne il y a une partie écrite et une partie orale

Nombre d'heure :

- Ecrit : 3h
- Oral : Max 1h par candidat,

●●● Condition pour présenter l'examen oral

Seuls les candidats présents à l'examen écrit seront convoqués pour l'examen oral.

●●● Matériel

Matériel requis :

Matériel autorisé : **utilisation d'un dictionnaire traductif papier.**

Matériel refusé :

Evaluation et sanction des études

●●● Pondération entre l'examen écrit et oral

Les quatre compétences seront évaluées et compteront chacune pour 25 % des points :

- Ecrit :
 - Compréhension à l'audition 25 %
 - Compréhension à la lecture 25 %
 - Expression écrite 25 %
- Oral :
 - Expression orale 25 %

Il n'y a pas de pondération entre chaque matière.

●●● Dispense

Il n'y a pas de dispense partielle. Pour obtenir une dispense en langue moderne le candidat doit avoir minimum 50% pour la note globale.

●●● Rappel du règlement

En cas d'absence non justifiée à deux épreuves lors d'un même cycle, la Direction de l'organisation des jurys pénalisera le candidat en se donnant le droit de ne pas organiser pour ce candidat les épreuves pour lesquelles il a été absent lorsqu'il s'inscrit à un autre cycle suivant ou en attribuant toute autre sanction qu'elle jugera opportune.

Complément

I. Evaluation des compétences

Les quatre compétences seront évaluées et compteront chacune sur un total de 80 points.

II. But de communication, interlocuteurs et canaux de communication et contenu

Remarques

1 Dans le tableau ci-après, la réalisation des "fonctions" ou "actions" implique, pour chacune, qu'on doive pouvoir

- comprendre le message
- l'exprimer
- y réagir.

2 Les autres listes (interlocuteurs, situations et canaux de communication, notions) représentent un choix indicatif.

Actions (fonctions)	Interlocuteurs	Contenus	
		Champs Thématiques	Exemples de notions
aborder, prendre contact accepter s'assurer de la compréhension blâmer caractériser confirmer, demander confirmation commander conseiller décrire demander épeler (s')excuser expliquer féliciter (s')informer inviter justifier offrir prendre congé (se) présenter promettre proposer raconter réclamer refuser remercier remplir, compléter rendre compte (se) renseigner répondre résumer saluer	- à de avec pour ami client(e) correspondant(e) collègue fonctionnaire médecin préposé(e) serveur(se) vendeur(se) ... Situations et canaux de communication dans par sur en affiche brochure candidature carte postale dictionnaire e-mail face à face fax fiction	- sur à propos de Achats * Ecole Education Formation * Habitat, Foyer Environnement * Identification, Personnalité, Famille * Lieux et Directions * Langues Etrangères * Nourriture Boissons * Relations Avec les autres * Perception et Activité physique * Santé, Hygiène Bien-être * Services * Temps-Saisons * Temps libre, Loisirs	achat(s) accident/perte/vol activités culturelles activités et horaire journalier actualité/société/politique... aide confort/commodité direction/itinéraire divertissements/loisirs/vacance S... école/études envoi (courrier, colis, télégramme,...) excuses famille/parenté/milieu formules de lettre formules de politesse formules sociales (vis-à-vis/téléphone) habitation/ameublement... habillement histoire/anecdote/événement horaire identité inscription, affiliation intérêts et goûts invitation langue (capacité, choix, difficulté, traduction, aide...) lieux/ localisation/ adresse lieux publics logement milieu nature/géographie/pays... opinion/avis/certitude/doute... prix/tarif/addition/facture/monnaie problèmes, difficultés profession/carrière programme(s) (TV, cinéma,...)

...	formulaire haut-parleur journal lettre magazine mode d'emploi multimédia note, mémo programme radio télégramme téléphone télétexte TV visioconférence ...	* <i>Transports, Voyages</i> <i>Déplacements</i> * <i>Vie culturelle</i> <i>(chansons,</i> <i>Cinéma, arts),</i> <i>Civilisation</i> * <i>Vie Quotidienne</i>	projets qualités/défauts réclamation rencontre/rendez-vous
-----	--	--	---

III. Objectifs et consignes pour les compréhensions

A. Objectifs et types de documents

1) Compréhension à l'audition

À l'issue du cours de LM1 ou LM2, l'élève sera capable de comprendre à l'audition ...

Quels messages ?	Dans quelles conditions ?	Avec quelles exigences ?
– authentique – dans une langue standard – avec d'éventuelles colorations régionales ou sociales peu marquées – énoncés à un rythme moyen – de contenus variés (p.ex. <i>informatif, narratif, argumentatif, émotionnel, ...</i>) – dont le contenu s'inscrit dans les champs thématiques listes au point II – des types ci-dessous : interactif : - face à face, - téléphone - ... non interactif : messages divers (p.ex. : <i>messages enregistrés, extraits d'émissions TV, de films, ...</i>)	Après remise d'une tâche parmi celles citées au point B et selon les conditions énoncées au point C, dont entre autres : ... la possibilité d'interrompre l'interlocuteur (<i>pour lui demander de clarifier le vocabulaire, d'expliquer, de répéter, ...</i>) ... deux ou trois écoutes du locuteur ou de l'enregistrement, en fonction du message (longueur, difficulté) et de la tâche (ampleur, complexité)	– l'élève trouve les informations qui lui permettent d'effectuer la tâche demandée sans avoir abusé de la patience de l'interlocuteur 22... après le nombre fixé d'écoutes

Type de documents (voir tableau ci-dessus)

2) Compréhension à la lecture

Objectifs pour les cours de LM1 et LM2

À l'issue du cours de LM1 ou LM2, l'élève sera capable de comprendre à la lecture ...

Quels messages ?	Dans quelles conditions ?	Avec quelles exigences ?
authentiques dans une langue standard de contenus variés (<i>p.ex. utilitaire, informatif, narratif, argumentatif, émotionnel, ..</i>) de types variés (<i>p.ex. publicité, lettre, courrier électronique, article de presse, texte littéraire, ...</i>) dont le contenu s'inscrit dans les champs thématiques listés au point II	Après la remise d'une tâche parmi celles citées au point B et selon les conditions énoncées au point C, dont entre autres : disposer du texte et de la tâche pendant et après la lecture Avec dictionnaire traductif papier disposer d'un temps de lecture adapté au texte (longueur, difficulté) et à la tâche (ampleur, complexité)	l'élève trouve les informations qui lui permettent d'effectuer la tâche demandée dans le temps imparti

Type des documents utilisés (voir tableau ci-dessus)

B. Tâches pour l'évaluation

La tâche demandée lors des examens de CA et CL pourra être:

- rédiger un compte-rendu en français
- compléter un tableau, un schéma
- apparier (des éléments de phrases, des images et des commentaires, des titres et des petits textes, ...)
- compléter des phrases lacunaires
- compléter une synthèse lacunaire du texte
- faire découper en paragraphes
- mettre la ponctuation dans un texte proposé "en vrac"
- repérer et souligner les mots-clés
- remettre les éléments dans le bon ordre
- répondre en français à des questions en français
- ...

C. Conditions d'évaluation

CA (non interactive)

- **Choix entre deux documents**
- deux, au maximum de trois écoutes (une écoute sans interruption, une deuxième avec interruptions occasionnelles si nécessaire pour la prise de notes, une troisième écoute éventuelle pour vérifier les réponses.)
- Utilisation d'un dictionnaire traductif papier

CL

- **Choix entre deux documents** à disposition pendant la durée de l'épreuve.
- Avec dictionnaire traductif papier

III. Objectifs et consignes pour les expressions

A. Objectifs, types de productions attendues et critères d'évaluation

1) Expression orale

Objectifs pour les cours de LM1 et LM2

À l'issue du cours de LM1 ou LM2, l'élève sera capable d'exprimer oralement ...

Quels messages ?	Dans quelles conditions ?	Avec quelles exigences ?
dont le contenu s'inscrit dans les champs thématiques listés au point II en interaction - face à face - au téléphone - dans un mode transactionnel (échanges factuels et largement prévisibles, p.ex. au restaurant, à l'office du tourisme) - dans un mode interpersonnel (émotions, avis, projets, ...)	un échange verbal - qui comporte une part d'imprévu auquel le candidat doit pouvoir réagir pour faire ainsi la preuve de sa capacité - à se faire comprendre de son interlocuteur et - à le comprendre. MAIS qui ne se présente pas sous la forme de mise en situation avec fiche de rôle, ... en utilisant les stratégies de communication (signaler qu'il n'a pas compris, demander de répéter, simplifier la syntaxe de la phrase,...)	LM1, LM2 Critères toujours d'application : - le message est compréhensible - le contenu du message est adéquat Critères variables <i>parce que liés au type de tâche et de situation (qui s'adresse à qui, dans quelles circonstances et pourquoi ?) :</i> - correction et richesse de la langue - prononciation et intonation - débit, rythme et aisance

sans interaction / dans un mode expositif	avec un temps de préparation -une tâche qui ne permet pas la restitution d'un contenu appris : Le professeur peut intervenir pour - réorienter la contribution de l'élève, - la faire nuancer, - demander une appréciation personnelle, - établir des liens avec d'autres aspects du même thème,	
---	--	--

Production demandée à l'examen:

Les évaluations orales en LM1 et LM2 ne consistent PAS en un dialogue improvisé par paire sur base de fiches de rôle.

Pour la **LM1**, l'examen consistera en une discussion (= expression en interaction).

- Il faut lire et préparer les cinq articles, publiés sur le site +/- 2,5 mois avant le début des examens oraux.
- Deux de ceux-ci seront tirés au sort au début de l'examen oral.
- Ces articles traitent de sujets divers et d'intérêt général (cf. Champs Thématiques listés au point II)
- L'examen portera sur le contenu des articles comme BASE d'une expression orale en interaction, mais aussi sur les thèmes qu'ils abordent (expression d'opinions, sentiments ; réactions spontanées...)
- Les candidats peuvent disposer d'un schéma non-détaillé des articles, mais pas de ces derniers.
- De façon à mettre les candidats à l'aise, il n'est pas inhabituel que l'examen commence par une brève discussion sur leur situation scolaire, les raisons de leur présence au Jury, leurs projets ...

Pour la **LM2**, l'examen consistera en un mélange d'expression EN et SANS interaction, c.à.d. :

- 1) un exposé de 4 à 5 minutes sur un sujet au choix qui aura été préparé à la maison.
- 2) une petite discussion et/ou une série de questions/réponses portant sur le contenu de l'exposé et/ou le thème choisi.

Les candidats peuvent éventuellement disposer d'un plan de leur exposé avec quelques mots-clés, mais pas du texte entier de l'exposé.

Les candidats qui le désirent peuvent illustrer leur exposé par toutes sortes de supports.

EX. : photos, ordinateur portable, etc ...

Suite page 12...

Critères d'évaluation

a) en interaction

Message - La tâche est-elle réalisée ? - Les interventions répondent-elles à la logique du discours ? Dans le cas d'une simulation, sont-elles vraisemblables ?	Langue* - Richesse (structures grammaticales, vocabulaire) - Prononciation - Aisance - Correction
Qualité de l'interaction Prise d'initiative et réaction à l'imprévu o L'élève prend-il l'initiative, relance-t-il la conversation ? (+) o L'élève réagit-il de façon minimale ? (-) o L'élève sait-il réagir à l'imprévu ? (+) o A-t-il du mal à réagir à l'imprévu ? (-) Utilisation de stratégies pour s'exprimer et pour comprendre o L'élève utilise-t-il des stratégies qui lui permettent de maintenir le dialogue / de faire passer son message ? (+) o Sait-il demander l'aide de son interlocuteur, le cas échéant ? (+) o Se bloque-t-il quand il ne comprend pas ou doit-il faire répéter / demander de l'aide très régulièrement ? (-) o L'élève réduit-il son message de manière excessive ? Evite-t-il certains points ? Abandonne-t-il son idée ? (-)	

b) sans interaction

Message - La tâche est-elle réalisée ?	Langue - Richesse (structures grammaticales, vocabulaire) - Prononciation - Aisance - Correction
Qualité de l'interaction L'élève utilise-t-il des techniques pour rendre son message compréhensible et attrayant ?	

2) Expression écrite

Objectifs

À l'issue du cours de LM1 ou LM2, l'élève sera capable d'exprimer par écrit ...

Quels messages ?	Dans quelles conditions ?	Avec quelles exigences ?
- Compléter des formulaires courants		remplis complètement et sans ambiguïté
- Rédiger des écrits informels / à des familiers : - carte postale, lettre - e-mail - fax - ...	Avec l'aide d'un dictionnaire traductif papier	Critères toujours d'application : le message est compréhensible le contenu du message est adéquat Critères variables : <i>Parce que liés e.a. au type de tâche</i> : correction et richesse de la langue mise en forme et style
- Rédiger des écrits formels liés à la vie courante (<i>p.ex. demande à une administration, à une firme ou à un office de tourisme, ...</i>) - lettre - fax - ...	avec l'aide de modèle(s) Avec l'aide d'un dictionnaire traductif papier	

Types de productions demandées aux examens écrits de LM1 et LM2

LM1	LM2
- Productions de type fonctionnel ou non-fonctionnel dont le contenu et la forme correspondent à ce qui se fait dans la vie réelle (cf. exemples ci-dessous + champs thématiques listés au point II), - dans la langue étrangère choisie, - Avec l'aide d'un dictionnaire traductif papier	
- une production de 300 mots sur un des trois thèmes proposés OU deux productions de 180 mots chacune sur deux des trois thèmes proposés	- une production de 250 mots sur un des trois thèmes proposés OU deux productions de 150 mots chacune sur deux des trois thèmes proposés.

Exemples :

- bonjour de vacances
- remerciements après un séjour
- prendre un rendez-vous
- relation d'un incident
- décrire un itinéraire
- se présenter au futur partenaire d'échange
- présenter son école
- bref mémo sur ce qui s'est décidé en l'absence d'une personne
- invitation pour une représentation théâtrale, un montage poétique ou littéraire de la classe
- première lettre à un correspondant
- suite, début ou fin d'une histoire
- Commentaire d'une photo vue dans un magazine
- horoscope
- version alternative d'une histoire (que se serait-il passé si ... ?)
- journal personnel
- instructions
- mode d'emploi du bonheur
- poème
- parodie
- petit écrit de fiction
- compléter un formulaire
- tract
- règlement de la classe
- expliquer pourquoi on voudrait faire un séjour
- remercier pour des renseignements fournis, pour un service rendu
- poser sa candidature
- lettre de lecteur pour un magazine
- écrit de protestation
- demande de brochures sur une ville touristique
- lettre à une personnalité
- mise en dialogue d'une scène clé, d'un extrait d'une nouvelle, d'un roman
- avis et réactions personnelles à une lecture (la fiche reste dans le livre ou dans la banque de textes)
- comment j'ai vécu le match contre les profs (affichage ou cahier des productions de la classe)
- discours (d'un ministre, d'un professeur, d'un élève)
- notice au dos d'un livre ...
- ...

Critères d'évaluation de l'expression écrite

1. L'écriture est-elle lisible (déchiffrable) ?   - texte non lisible dans sa totalité => échec - texte non lisible en partie => échec pour la partie non lisible - texte lisible => on évalue
2. Le texte est-il compréhensible ?   - non compréhensible dans sa totalité => échec - non compréhensible en partie => échec pour la partie non compréhensible - compréhensible => on évalue
3. Le texte respecte-t-il les consignes ?   4. Le texte respecte-t-il les conventions du type d'écrit ?   5. Le texte est-il bien écrit ?   - correction linguistique   • types d'erreurs • nombre/taux d'erreurs - adéquation et richesse linguistique - structuration et enchaînements

IV Langue

A. Objectifs (et contenu)

1) Lexique

Objectif

L'élève

- connaît et utilise un lexique suffisant pour exprimer avec aisance et clarté l'essentiel des fonctions et notions listées dans le tableau du point II. (But de communication, interlocuteurs et canaux de communication et contenu)
 - dans les interactions orales, en recourant aux stratégies de communication
 - dans les communications orales sans interaction, en disposant d'un temps de préparation
 - dans les communications écrites,
- doit pouvoir identifier et comprendre un lexique qui dépasse ce qu'on exige de lui en production.

2) Grammaire

Objectifs

L'élève

- connaît et utilise une grammaire suffisante pour formuler avec aisance et clarté ses intentions de communication à l'oral comme à l'écrit,
- comprend la langue utilisée par l'interlocuteur (en ayant éventuellement recours aux stratégies de communication, etc.),
- doit pouvoir identifier et comprendre des formes et structures grammaticales qui dépassent ce qu'on exigera de lui en expression.

Contenu

cf. tableaux dans le programme (pages 23 à 40 du *Cahier 4 : La langue*)

3) Prononciation

Objectifs

La prononciation de l'élève doit lui permettre de formuler avec aisance et clarté ses intentions de communication et de se faire comprendre d'un interlocuteur bienveillant.

Annexes

●●● Exemple d'anciens examens

La direction de l'organisation des Jurys ne souhaite pas diffuser d'anciens examens. Ceci pour des raisons pédagogiques. La composition d'un examen est fonction en partie du comité d'examineurs qui le rédige. Un changement d'examineur peut donc entraîner un changement de forme. De plus, les questions ne portent que très rarement sur l'ensemble des UAA du programme.

F É D É R A T I O N
W A L L O N I E - B R U X E L L E S

**Jury de l'enseignement secondaire supérieur général,
technique et artistique de transition - CESS**

www.enseignement.be/jurys

1, rue Adolphe Lavallée
B-1080 MOLENBEEK-SAINT-JEAN

Langue moderne I : néerlandais
Cycle 2018-2019/1

Articles servant de base à l'évaluation de la compétence orale

NB : les cinq articles doivent être lus et préparés. Deux seront tirés au sort lors de l'examen oral.

- 1- Eerste hulp bij vragen over sociale media en privacy.
- 2- Vermaarde politologen voorspellen potentiële brandhaarden van 2018.
- 3- Vooral ons consumptiegedrag stuurt de klimaatverandering.
- 4- Strijden om de ziel van Amerika.
- 5- Wanneer echt meertalig onderwijs in Brussel ?

JURY – Oral LM1 : néerlandais – CESS général, technique et artistique de transition – Cycle
2018-2019/1

1- Eerste hulp bij vragen over sociale media & privacy

door Dorien Baelden, VUB-SMIT, mediawijs.be

Berichten over sociale media zijn niet meer weg te slaan uit het nieuws. Vaak gaan deze berichten over mogelijke gevaren die sociale media met zich meebrengen. Denk bijvoorbeeld aan de weerman van de RTL, die door de directie aan de deur werd gezet na een racistische uitlating op Facebook. Of aan het achttienjarige Vietnamese meisje dat zelfdoding pleegde nadat een pijnlijke fotomontage verspreid werd via sociale media. Dergelijke berichten tonen aan dat privacy in het sociale medialandschap geen vanzelfsprekend gegeven is. Hoewel sociale media vele voordelen bieden, leidt het verspreiden van persoonlijke informatie via het internet ertoe dat we bewust of onbewust veel informatie over onszelf vrijgeven.

Waarom delen we persoonlijke informatie?

Onderzoek toont aan dat gebruikers niet helemaal onbewust zijn van het feit dat het gebruik van sociale media negatieve gevolgen kan hebben voor (online) privacy. Dat gebruikers zich bewust zijn van de mogelijke negatieve gevolgen voor hun privacy en tegelijkertijd persoonlijke informatie blijven delen via sociale media lijkt tegenstrijdig, maar kan op verschillende manieren verklaard worden. Ten eerste worstelen vele gebruikers van sociale media met een zogenaamd privacy dilemma.

Langs de ene kant behoort het aangaan en onderhouden van sociale relaties tot een van de belangrijkste motivaties om sociale media te gebruiken. Langs de andere kant werkt een groot deel van de sociale mediaplatformen volgens het principe van zelfpresentatie en onthulling, of volgens het principe dat gebruikers van blogs, sociale netwerksites en virtuele sociale werelden zichzelf presenteren om een bepaalde identiteit, imago of reputatie over te brengen. Zelfonthulling is met andere woorden noodzakelijk om sociale relaties te onderhouden. De wederkerige relatie tussen de voordelen van sociale media en de principes van zelfonthulling stelt gebruikers voor een privacy dilemma, waarin ze zich wel bewust zijn van de mogelijke nadelen van het delen van informatie, maar zich tegelijkertijd genoodzaakt zien dit te doen.

Ten tweede heeft onderzoek aangetoond dat gebruikers de mogelijke voordelen belangrijker vinden dan de mogelijke nadelen die verbonden zijn aan het gebruik van sociale media. Bovendien zijn er studies die aantonen dat gebruikers vaak vanuit het zogenaamde derde persoonseffect handelen. Dit wil zeggen dat veel gebruikers vermoeden dat mediagebruik een groter effect heeft op anderen dan op henzelf. Daardoor zullen gebruikers neigen om privacy gerelateerde risico's eerder toe te kennen aan het gebruik van anderen dan aan het eigen gebruik.

EMSOC onderzoek (o.a. van Rob Heyman) heeft verder aangetoond dat ook de technische architectuur een verklaring kan bieden voor de veelheid van informatie die gebruikers delen. Sociale media zoals facebook zijn ontwikkeld op een manier die gebruikers onbewust aanzet tot het delen van veel informatie. De prominent aanwezige 'like' knop en de goed weggestopte privacy instellingen zijn hier voorbeelden van. Ander onderzoek toont dan

weer aan dat de bestaande privacy bevorderende maatregelen van sociale media (bijvoorbeeld de vriendengroepen op facebook) onvoldoende tegemoet komen aan de genuanceerde visies die gebruikers hanteren over privacy.

Tot slot toonde onderzoek aan dat gebruikers over het algemeen over onvoldoende kennis en vaardigheden beschikken om hun privacy te beschermen. Privacy verklaringen zijn vaak moeilijk te begrijpen en vele gebruikers blijken het managen van privacy instellingen een (te) complexe aangelegenheid te vinden.

Wat nu?

Er zijn dus verschillende redenen waarom we bewust of onbewust veel persoonlijke informatie verspreiden via sociale media. Momenteel wordt er hard gezocht naar en gewerkt aan oplossingen die de negatieve impact van sociale media op onze online privacy moeten verminderen. Zo wordt er gedebatteerd over de privacy wetgeving en de manieren waarop deze beter afgestemd kan worden op sociale media.

Ook worden sociale mediabedrijven aangespoord om aan zelfregulatie te doen door bijvoorbeeld de technische architectuur beter af te stemmen op de privacy noden van gebruikers. Via tv-spotjes en andere campagnes worden gebruikers bewust gemaakt van de mogelijke gevaren van sociale media.

Formele en informele (onderwijs)instellingen denken dan weer na over manieren om de sociale mediawijsheid van de gebruiker te verhogen. Deze oplossingen ontwikkelen zich echter niet over een nacht ijs. Momenteel zijn er nog heel wat obstakels, zoals bijvoorbeeld het gebrek aan voldoende mediawijze leerkrachten in het onderwijs.

Om in tussentijd toch al antwoorden te kunnen bieden op de vragen van sociale mediagebruikers werd in het kader van het EMSOC onderzoek een roadmap voor sociale mediawijsheid ontwikkeld. Deze roadmap wil gebruikers wegwijs maken in het kluwen van organisaties waar men terecht kan met vragen en klachten. Deze vragen kunnen gaan over gepersonaliseerde reclame, rechten en plichten van gebruikers, of manieren waarop een sociale media account kan afgesloten worden. De klachten kunnen gaan over onder meer cyberpesten, spam en onethische reclame.

2- Vermaarde politologen voorspellen potentiële brandhaarden van 2018.

Karel Van Eyken, 5 januari 2018, hln.be

Bremmer en Kupchan leiden de 'Eurasia Group', 's werelds grootste consultancybedrijf dat politieke risico's in kaart brengt en beoordeelt. Aan het begin van elk jaar geven ze een prognose van de grootste internationale brandhaarden die we de komende maanden kunnen verwachten.

De lijst van de politicologen voor 2018 leest als een thriller. Een overzicht van hun voornaamste voorspellingen:

Wereldorde stort in

"Laten we eerlijk zijn," beginnen Bremmer en Kupchan, "2018 kondigt zich niet goed aan." Terwijl de wereldmarkten uitstekend presteren en de economie groeit, zijn de uitdagingen waarmee de globale politiek wordt geconfronteerd beangstigend.

"De burgers zijn verdeeld. De regeringen komen nauwelijks aan regeren toe. En de wereldorde stort in," schrijven ze. Het is de voorbode voor een "geopolitieke depressie". "We zien een wereld zonder groot leiderschap." En de gevolgen zullen niet uitblijven.

China's machtsovername

"China wacht niet langer", voorspellen Bremmer en Kupchan. President Xi Jinping heeft zijn machtspositie intern versterkt en acht zich nu klaar om zijn invloed in de rest van de wereld te laten gelden. Er heerst momenteel veel onzekerheid over de (toekomstige) rol van de Verenigde Staten in Azië. China vult het ontstane vacuüm maar al te graag in. Het land kan zijn standaarden internationaal opleggen zonder al te veel tegenstand.

Oorlog door kapitale fout

We staan niet aan de vooravond van Wereldoorlog III maar de wereld is er niet veiliger op geworden. Het risico op een grote crisis valt vandaag onmogelijk te negeren. Er zijn te veel plaatsen op de wereld waar een misstap of een verkeerde beoordeling ernstige internationale conflicten kan veroorzaken. De auteurs denken daarbij aan de explosieve situatie in Noord-Korea, Syrië, vijandigheid tussen Rusland en de VS en terrorisme.

Een koude (tech)oorlog

Bremmer en Kupchan zijn er zeker van: de strijd om economische macht zal draaien rond het domineren van de nieuwe technologieën. Digitale communicatie en kunstmatige intelligentie zullen hierin een grote rol spelen.

Een nieuwe generatie van de mensheid die de klok rond online is, stelt de samenleving en de politiek voor onvoorziene uitdagingen.

Spanningen tussen de VS en Iran

De Amerikaanse president Trump ziet Iran als de wortel van alle kwaad in de wereld. Mocht hij nieuwe sancties opleggen of zelfs de Iran-deal op de helling zetten, dan zien Bremmer en Kupchan dit als een mogelijke aanleiding voor een nieuwe spiraal van geweld in het Midden-Oosten.

Politieke onvrede

De politieke instellingen in de westerse wereld komen onder toenemende druk te staan. Grote delen van de bevolking zullen de bureaucratie en vooral de media niet langer vertrouwen.

Deze politieke onvrede erodeert de macht van de instellingen in de westerse staten. Met als resultaat dat "conflicten frequenter worden, besluitvorming moeizamer wordt en internationale chaos een de orde van de dag is".

Protectionisme

In 2017 was het populisme wereldwijd aan de winnende hand. Volgens Bremmer en Kupchan zou dat er kunnen voor zorgen dat steeds meer landen zich economisch en politiek wenselijk af te schermen.

Dat zou niet alleen de internationale markten zwakker en complexer kunnen maken, het zou ook de kans op conflicten in de internationale gemeenschap vergroten.

Nationalisme in Zuid-Azië

Het is een regio die vaak over het hoofd wordt gezien en toch smeulen er de broeihaarden van een potentieel conflict. Landen in Zuid-Azië vallen steeds meer ten prooi aan nationalistische ideologieën.

Of het nu gaat om religieus populisme zoals in Indonesië en Myanmar of nationalisme zoals in India: gewelddadige conflicten in de regio zijn waarschijnlijk en zijn zelfs al aan de gang - denken we maar aan de vervolging van de Rohingya in Myanmar.

Escalatie van geweld in Afrika

Het beeld in Afrika is gemengd: terwijl landen als Nigeria en Kenia economische groei kennen, zouden landen als Mali, Zuid-Soedan en Somalië de veiligheid van het continent in gevaar kunnen brengen.

Terroristische groeperingen en islamitische milities zoals Boko Haram of Al Shabaab zouden hun gewelddadige invloed in Afrika in 2018 nog kunnen uitbreiden. Tegelijkertijd kunnen economische crisissen in veel landen de armoede nog verder doen toenemen.

3- 'Vooral ons consumptiegedrag stuurt de klimaatverandering'

25 februari 2016 - door TN, eoswetenschap.eu

Zuinig met water omgaan, de fiets in plaats van de auto nemen: het zijn goede initiatieven maar hun effect op uw vervuilingsgehalte is beperkt. Veel van onze pollutie is immers van de zogenaamde secundaire impact, waar we niet direct verantwoordelijk voor zijn. Lees: de productie en het vervoer van alles wat wij kopen en gebruiken. We bepalen niet zelf hoeveel de smartphonefabriek vervuult, maar door het apparaat te kopen hebben we er toch aan bijgedragen.

Wetenschappers aan de Noorse universiteit NTNU (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet) maakten een lijst van 42 landen, waarbij ze de verantwoordelijkheid voor de vervuiling bij de consumenten en niet de producenten leggen. En dat geeft een ander wereldbeeld. Zo staat China bekend als een erg grote vervuiler: geen enkel land stoot meer broeikasgassen uit. Maar de zogenaamde "fabriek van de wereld" draait vooral op export van al de goederen die het produceert. En de Chinezen zijn eigenlijk op alle vlakken minder vervuilend dan het wereldwijd gemiddelde, terwijl landen met de hoogste consumptie zowat 5,5 keer meer ecologische impact hebben dan het globaal gemiddelde.

De onderzoekers analyseerden de impact van huishoudconsumptie op vlak van grondstoffen, water- en landgebruik en broeikasgassenuitstoot. Om ook te weten wat de vervuiling veroorzaakt, stelden ze consumptie categorieën op en berekenden ze hun aandeel in de pollutie. Mobiliteit, behuizing en voedsel hebben de grootste impact. 'Globaal genomen telt voedsel voor 48 tot 70 procent van de huishoudelijke impact op respectievelijk land- en waterbronnen. Behuizing en mobiliteit vallen op door de hoge intensiteit aan broeikasgassen en grondstoffen.'

De Belg en zijn auto

Afgaand op de landenlijst lijkt er zich een patroon af te steken : hoe rijker een land, hoe meer de inwoners consumeren en hoe groter hun impact op de planeet.

Op vlak van mobiliteit, b.v., zijn er directe en indirecte invloeden. 'De directe mobiliteit, dus rondrijden, is goed voor 21 procent. Indirecte mobiliteit telt voor 12 procent, dat is alle uitstoot die werd gedaan voor je het voertuig kocht. Die 21 procent is... pretty bad. Meestal lopen de cijfers gelijk.' Wat wordt bewezen door Nederland, waar zowel directe als indirecte mobiliteit 16 procent scoren.

Diensten waar we gebruik van maken produceren natuurlijk ook vervuiling, denk bijvoorbeeld aan het openbaar vervoer. Maar omdat we daarbij de goederen niet bezitten maar delen is de pollutie per inwoner laag.

Maar hoe komt het dat de Luxemburgers op alle vlakken nog slechter scoren dan de meest vervuilende landen ? Wel, de rijkdom van de inwoners uit het groothertogdom is een grote factor. Maar er is meer: ook de beperkte oppervlakte van het land speelt een rol. 'Bijna alle

indirecte invloeden, 90 procent, zijn geïmporteerd, veelal uit ontwikkelingslanden. 40 procent van de broeikasgassenuitstoot komt uit mobiliteit, wat in vergelijking met andere landen hoog is.

Ook pech voor de Belg: volgens de onderzoekers is chocolade één van de meest waterintensieve producten die we kunnen kopen. Een kilo ervan vraagt 17.000 liter, wat nog meer is dan een kilo rundvlees, goed voor 15.415 liter water.

Niet kopen, maar lenen

Willen we zo min mogelijk vervuilen, dan moeten we onze consumptiegebruiken aanpassen, stellen de Noren. Maar hoe doen we dat? Helaas: 'Huishoudens hebben een relatief grote controle over hun consumptie, maar hebben vaak een gebrek aan accurate en actiegerichte informatie over hoe ze hun ecologische prestaties kunnen verbeteren', schrijven de wetenschappers in hun studie. Ze stellen toch twee simpele trucjes voor om je ecologische impact te verminderen: geen vlees eten, en gewoon minder kopen. Wanneer je de keuze hebt tussen een product kopen of een dienst gebruiken, is dat laatste de beste optie. Koop geen hamer, leen er één van je buurman: dat is het principe.

'We moeten ons afvragen of alle producten echt nodig zijn', stelt industrieel ecooloog René Kleijn. 'De meeste mensen bezitten geen vliegtuig, als we er één nodig hebben, kopen we er een kaartje voor. Bij auto's kan dat toch ook? Leasen komt steeds meer op.

Dat zou bedrijven stimuleren om goederen te maken die langer meegaan, want de levensduur van producten is ook een pijnpunt voor Kleijn. 'Veel wordt gemaakt om weg te gooien, het is haast ontworpen om stuk te gaan. Dingen gaan een jaar, twee jaar mee, en dan komt er weer een nieuwe smartphone op de markt met nieuwe functies. We moeten op een andere manier nadenken.

Bovendien is minder kopen niet alleen goed voor uw bankrekening, het zorgt er misschien ook voor dat aan de andere kant van de planeet een Chinese stedeling een klein beetje meer opgelucht kan ademen. Letterlijk en figuurlijk.

4- Strijden om de ziel van Amerika

door Frans Verhagen, 23 februari 2018, standaard.be

Na de massamoord in Parkland, Florida, vallen we van de ene verrassing in de andere. Het activisme van de scholieren en hun voorlopig succesvolle poging om wapenbezit op de kaart te zetten, zijn hartverwarmend. Minstens zo verrassend was dat president Donald Trump het risico nam om zonder script en ongecontroleerd met scholieren in gesprek te gaan. Meestal is het Witte Huis huiverig voor dat soort ontmoetingen, dit keer zag het er wel brood in. Van zijn staf kreeg Trump een briefje mee met vijf *talking points*, door een attente fotograaf vastgelegd, met als vijfde: *I hear you*.

Wat we vooral hoorden, was Trump als buikspreekpop van de National Rifle Association (NRA), de wapenlobby die de Amerikaanse politiek in haar dodelijke greep heeft. Trumps plan om de veiligheid op scholen te verbeteren? U raadt het: meer wapens. Docenten moeten bewapend worden, ex-militairen moeten de wacht houden, scholen moeten zwaar beveiligde forten worden. Meteen harteloos cynisme reproduceren deze regering en de Republikeinse Partij braaf het verhaal van de wapenlobby.

Leven op de rand

Voor veel Amerikanen is wapenbezit een bepalend onderdeel van hun identiteit. Eén verklaring daarvoor ligt in het verleden: Amerika was altijd al een gewelddadige samenleving. Altijd geweest. Altijd gebleven. De eerste kolonisten werden bedreigd door wilde dieren, indianen en andere pioniers. Het leven aan de rand van de beschaafde wereld was altijd gevaarlijk, en naarmate die rand opschoof naar het westen, schoven het gevaar en de gewelddadigheid mee. Er was geen centraal gezag, geen politie, geen geweldsmonopolie. Het waren harde, gewelddadige mannensamenlevingen. Zuiderlingen vreesden slavenopstanden. Nu zijn Amerikanen vooral bang voor elkaar.

Wapenbezitters doen een beroep op het Tweede Amendement van de Grondwet, dat zegt dat de federale overheid niet het recht kan beknotten 'om goed bewapende milities op de been te houden'. Maar het Amendement werd geschreven in 1790, toen nog steeds oorlog met de Engelsen dreigde en Amerikanen in staat wilden zijn zich te verdedigen, ook zonder staand leger.

Elke inperking van wapenbezit wordt door de wapenlobby met hand en tand bestreden. De NRA is de machtigste lobby van Amerika. Weinig politici durven deze club te bruuskeren, want als de NRA besluit je het leven zuur te maken, dan ga je een moeilijke campagne tegemoet. De meeste politici nemen dat risico niet.

Wat we de afgelopen dagen gezien hebben, is een frontale aanval op deze NRA. Scholieren noemden ze zelfs een terroristische organisatie. Dat gaat te ver, maar het legt wel een vinger op een zere plek: Trump mag waarschuwen voor buitenlanders en moslims, het grootste gevaar voor een gewone Amerikaan is binnenlands terrorisme.

Halfautomatische wapens

Toen Marco Rubio, voormalig presidentskandidaat en senator van Florida, met de overlevers van Parkland in discussie ging, was de drie miljoen dollar die hij kreeg van de NRA, een belangrijk gegeven. Rubio durfde die niet af te wijzen. Meer dan de vertoning in het Witte Huis was dit debat in Florida een voorproefje van wat deze scholieren hebben losgemaakt. Meer politici zullen zo onder handen genomen worden. Meer politici zullen moeten uitleggen waarom ze weigeren iets aan wapenbezit te doen, terwijl een overgrote meerderheid van de Amerikanen dat wel degelijk wil.

De scholieren van Parkland gingen ook naar Tallahassee, de hoofdstad van Florida. Ze wilden de leden van het Congres oproepen het soort halfautomatische wapens dat de moordenaar op hun school gebruikte (en dat ook bij andere massamoorden het wapen van keuze was), te verbieden. Het Congres bracht het voorstel niet eens in stemming. De scholieren kwamen vergeefs.

Of misschien toch niet. Deze scholieren zijn de kiezers van morgen, misschien al in november, zeker in 2020. Zij zullen niet meer accepteren dat politici klakkeloos het dictaat van de NRA volgen. Zelden zagen we een krachtiger middel om de opkomst van jongeren te bevorderen.

Kracht van de stembus

Het is nooit te laat voor optimisme en in de naweeën van deze zoveelste tragedie is daar onverwacht ruimte voor. Tegelijkertijd moeten we oppassen er te veel van te verwachten. Een van de eerste decreten die Trump tekende draaide de onder Obama ingevoerde regels terug die het geestelijk gestoorden moeilijker maakte om wapens te kopen.

Zolang Trump dat decreet niet weer intrekt en niet zijn na Las Vegas gedane belofte nakomt om *bump stocks* te verbieden die van halfautomatische wapens mitrailleurs maken, valt er van regeringskant weinig te verwachten. Het zal vanuit het Congres moeten komen. Daar zullen met name Democratische politici hun onwillige collega's het vuur aan de schenen moeten leggen. En als die tegenstemmen, dan is er de kracht van de stembus. Politici zullen moeten ervaren dat de macht van de kiezer groter kan worden dan de macht van de NRA.

5- Wanneer echt meertalig onderwijs in Brussel ?

27 februari 2018, *duurzaamonderwijs.com*

Ik krijg het maar niet uitgelegd aan mijn studenten van de internationale master “European Studies” (KU Leuven): waarom heeft een stad als Brussel geen volwaardig meertalig onderwijs? Waarom heeft de officieel tweetalige hoofdstad van een land met drie officiële talen, die bovendien het hart is van de Europese instellingen die zo hoog oplopen met meertaligheid en meertalig onderwijs nog steeds een apart Nederlandstalig en een Franstalig onderwijsnet en functioneren die geïsoleerd van elkaar?

Masterstudent Zachary Zeiger schreef er zijn scriptie over en interviewde daarvoor tal van onderwijs- en taalexperts: ook zij stonden volop achter het idee om in Brussel meertalig onderwijs uit te bouwen waarin niet één dominante taal de plak zwaait, maar waarin twee of zelfs drie talen gebruikt worden om het onderwijs te verschaffen, zodat op het einde van het secundair onderwijs alle leerlingen een hoge taalvaardigheid in die drie talen hebben verworven.

Redenen daarvoor zijn er genoeg. Om er maar één te noemen: Brussel is een stad met een torenhoge (jeugd)werkloosheid. Er gaapt een diepe kloof tussen de vereisten van de arbeidsmarkt en de competenties van de afgestudeerden, en dat heeft onder andere te maken met de taalcompetenties van de jongeren die de schoolbanken verlaten. Jongeren die vlot Nederlands, Frans en Engels begrijpen en praten, maken veel meer kans om een interessante en vaste job te vinden. De arbeidsmarkt heeft hen dringend nodig. Jongeren die daarenboven nog een andere moedertaal spreken (bv. Arabisch of Turks) hebben zeker een streepje voor.

Maar om zulke hoge niveaus van functionele meertaligheid te bevorderen, zijn er onderwijsmodellen nodig waarin die meertaligheid van in het basisonderwijs tot aan het einde van het secundair onderwijs structureel ondersteund wordt. Vormen van immersie-onderwijs bijvoorbeeld, waarin in het Frans opgevoede jongeren de kans krijgen om grote delen van het curriculum in het Nederlands te volgen, en omgekeerd. Of volwaardige vormen van tweetalig onderwijs, waarbij het hele curriculum van kleuter- tot einde secundair onderwijs in twee talen wordt gegeven, en een derde taal (Engels?) systematisch als vak wordt toegevoegd. Het vergt echter politieke moed en samenwerking in het veld om de grenzen tussen de twee separate onderwijsnetten te slopen, of tenminste boven de netten heen een aantal scholen te openen waarin de handen (en de talen) in mekaar worden geschoven.

Meertalig onderwijs zou ook de sociale cohesie in de Brusselse samenleving kunnen verhogen. Jongeren – en hun ouders – zouden minder in aparte taalencaves opgroeien en les krijgen, waardoor er meer sociale banden tussen de gemeenschappen kunnen ontstaan en het wederzijds begrip kan groeien.

Meertalig onderwijs kan ook helpen om armen uit de negatieve spiraal van kansarmoede, werkloosheid en uitzichtloosheid te halen. De experts die Zeiger interviewde pleiten er bovendien voor dat de schoolteams in immersie- of tweetalige scholen respect opbrengen voor de thuistaal van de leerlingen. Steeds meer leerlingen in het Brussels onderwijs hebben immers niet het Frans, Nederlands of Engels als hun moedertaal: respect voor andere thuistalen (al was het maar door de leerlingen op de speelplaats hun thuistaal te laten spreken) verhoogt het welbevinden van leerlingen en versterkt de positieve associaties die jonge mensen met meertaligheid opbouwen.

Dat bepaalde talen het slachtoffer zouden worden van meertalig onderwijs, klinkt de experts vreemd in de oren. Alle talen die binnen twee- of meertalig onderwijs worden ingezet, komen er versterkt uit, precies omdat veel meer jongeren de vaardigheid opbouwen om in die talen te werken, interageren en sociale banden te smeden, en omdat ze met die talen een positievere band opbouwen.

De vraag is dus: hoelang moet ik mijn studenten van de master European Studies nog uitleggen waarom het onderwijs in Brussel vasthoudt aan vastgeroeste eentalige modellen?